รูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต*

The Model for “Parent Education Class" to Promote Lifelong Learning

ขนิษฐา พจนานุกูลกิจ (Karnitta Potjananukunkit)**
กัมปนาท บริบูรณ์ (Gumpanat boriboon)***
คมกฤช จันทร์ขจร (Komkrit Chankajon)****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1. สร้างรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2. ประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสอบถาม เพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ปกครอง จำนวน 285 คน 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อการทดลอง จำนวน 30 คน มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของผู้ปกครอง 2) สร้างรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) ประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แบบบันทึกผลการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมกลุ่ม แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบติดตามผลการเรียนรู้หลังการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Planning: P) 2) การจัดกิจกรรม (Activities: A) 3) การสะท้อน

---

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

The article is part of a Degree in Adult Education at Srinakharinwriot

** นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail : nong4k@hotmail.com

Graduate Student, Doctor of Education Degree in Adult Education, Srinakharinwirot University,
E-mail : nong4k@hotmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail : gumpanat@swu.ac.th

Lecturer in Adult Major Faculty of Education, Srinakharinwirot University E-mail : gumpanat@swu.ac.th

**** ผู้อำนวยการ สถาบันการศึกษาทางไกล ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา (เอกมัย) , E-mail: komkrit_ch@windowslive.com

Distance Education Institute Director, E-mail : komkrit_ch@windowslive.com,

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

ความคิด (Reflection: R) 4) การประเมินผล (Evaluation: E) 5) เจตคติใหม่ (New attitudes: N) 6) การถ่ายทอดความรู้ (Transfer: T)

2. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้ปกครองหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบ การให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 80 ขึ้นไป 3) ผู้ปกครองมีการบันทึกผลการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติงานตามขั้นตอน ความร่วมมือกัน การตรงต่อเวลา การรายงานผล มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป 4) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด 5) การติดตามผลการเรียนรู้หลังการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Abstract :

The purpose of this research was the creation and evaluation the model for “Parent Education Class" to promote lifelong learning. The instrument used in this study were questionnaires for representative sample consisted of two hundred eighty five people and sample groups comprised of thirty people. This study is focused on the following three points: 1) to study the problems and the needs of parents. 2) to create a model for Parent Education Class with the purpose of promoting lifelong learning. 3) to evaluate this model. The instruments used in this study consisted of a questionnaire, the pretest and posttest, the observed behavior of the participants, a record result form on group activities, the satisfaction questionnaire, and the follow-up study. The statistics used for the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows:

1. PARENT MODEL consists of six steps: 1) Planning, 2) Activities, 3) Reflection, 4) Evaluation, 5) New attitudes and 6) Transfer.

2. The results of the evaluation of the model for “Parent Education Class" to promote lifelong learning. 1) The results between the pretest and posttest were at .05 level of statistical significance. 2) The parents passed all of the participation criteria: enthusiasm, responsibility, cooperation, expression of opinions, and responses to queries in the behavior observation form, obtaining at least eighty percent from the total score. 3) The parents also obtained at least eighty percent of the total score in all criteria for group activity

performances, specifically planning, step-by-step execution, cooperation, punctuality, and reporting results. 4) The parents were also satisfied with the model for “Parent Education Class" to promote lifelong learning at the highest level. 5) As for follow-up study, at in the highest level.

Key Word: The Model for “Parent Education Class", Lifelong Learning.

บทนำ

ประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันมีการแข่งขันกันอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเศรษฐกิจ จึงต้องเร่งพัฒนากำลังคนของตนให้มีคุณภาพสูง และแนวทางที่จะพัฒนาคนได้นั้น โดยหลักอยู่ที่การจัดการศึกษา ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ จึงพยายามทุ่มเทกำลังในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งได้แก่ คนหรือ ประชากร ให้มีคุณภาพอย่างสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557: ง) อย่างไรก็ตามพบว่า มีปัญหาสำคัญอันหนึ่งในการพัฒนากำลังคนของประเทศต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาความสามารถในการเรียนของนักเรียน ซึ่งพบว่าเด็กในระดับประถมศึกษาในโรงเรียนหลายประเทศประสบกับปัญหาด้านการเรียน ซึ่งรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ก็ได้พยายามแก้ปัญหา แต่ก็พบว่าปัญหาด้านการเรียนของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษาแก้ไขได้ยาก เนื่องจากมีปัจจัยหลายด้านส่งผลกระทบ และปัจจัยสำคัญด้านหนึ่งมาจากครอบครัว โดยมีสาเหตุมาจากครอบครัวไม่มีเวลาในการดูแลเด็ก หรือครอบครัวมีปัญหาเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น มีระดับการศึกษาต่ำ มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือจิตใจ ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่ของผู้ปกครองในการดูแลเด็กได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสภาพการเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อการเรียนของเด็กด้วย

สำหรับในต่างประเทศนั้นมีการสนับสนุนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ ตัวอย่างเช่น ในการจัดการศึกษาของฮ่องกง สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ เป็นต้น มีการสนับสนุนเพื่อยกระดับสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ปกครอง เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนของเด็กในครอบครัว โดยให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมอบรมความเป็นผู้ปกครองที่โรงเรียนจัดขึ้น ส่วนในสิงคโปร์ได้มีตัวอย่างของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างดียิ่ง ส่วนในเกาหลีใต้ พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในหลายกิจกรรม เช่น การทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครเข้าช่วยกิจกรรมพิเศษของโรงเรียนในด้านวิชาการและอื่น ๆ เป็นต้น สรุปได้ว่าในต่างประเทศมีการจัดโครงการความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับทางโรงเรียนได้เป็นผลสำเร็จอย่างดียิ่ง

สำหรับประเทศไทยพบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำและด้อยกว่านานาชาติ โดยศึกษาจากข้อมูลต่างๆ และรายงานการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 20-28) พบว่า สาเหตุสำคัญมากจากสภาพปัญหา 6 ประเด็น ดังนี้ 1) ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนขาดความพร้อมพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การพูดสื่อสาร การฟัง การคิดเลข และการจัดลำดับความคิด มีปัญหาในครอบครัว เช่น การหย่าร้าง ฐานะยากจน การอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น การดูแลเอาใจใส่ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่เห็นถึงความสำคัญของการเรียน ขาดทักษะการเรียนรู้ และขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของผู้เรียน

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

2) ด้านครู พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้และความเข้าใจในหลักสูตรของวิชาที่สอนอย่างแท้จริง อาจเพราะไม่ได้สอนในวิชาเอกที่ตนเองถนัดหรือจบการศึกษามา ครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากภาระงานสอนมาก ทำให้กระทบต่อคุณภาพการสอน ครูขาดการนิเทศ การอบรมพัฒนาศักยภาพครูไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู 3) ด้านผู้ปกครอง พบว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพหาเลี้ยงสมาชิกในครอบครัวมากกว่าการใช้เวลาดูแลเอาใจใส่ เรื่องการอบรมเลี้ยงดู และการเรียนของเด็ก ส่งผลให้เด็กเลือกสนใจกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น เล่นเกมคอมพิวเตอร์ เล่นโทรศัพท์ ดูโทรทัศน์ เป็นต้น มากกว่าการเรียน 4)การจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่เน้นการสอนแบบบรรยายตามหนังสือมากกว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทอื่นๆ ประกอบ ขาดการยกตัวอย่างให้เด็กเห็นภาพประกอบตาม ทำให้เนื้อหาที่เรียนไม่มีความน่าสนใจ ดูเป็นเรื่องยากมากขึ้นและเป็นเรื่องไกลตัว การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงกันกับการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง 5) ด้านสื่อ ครูผู้สอนส่วนใหญ่เลือกใช้สื่อการสอนแบบเดิมๆ ไม่มีความหลากหลายของประเภทสื่อ ล้าสมัย ไม่มีความดึงดูดให้น่าสนใจ ครูผู้สอนขาดความรู้และความเข้าใจในการผลิตสื่อการสอน สื่อการสอนที่ได้รับจากส่วนกลางไม่ตรงกับความต้องการของครูผู้สอน 6) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนไม่เหมาะสมตามสภาพจริง ครูขาดความเข้าใจในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียน

สรุปได้ว่าจากข้อมูลดังกล่าวนี้ สะท้อนถึงทักษะความสามารถของเด็กไทยว่า มีทักษะความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความตามรูปแบบ อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ โดยเฉพาะโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางของการศึกษาและมีโรงเรียนภายใต้การดูแลของรัฐ ตั้งอยู่ในทุกเขตพื้นที่ ซึ่งเปิดสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย มีโรงเรียนในสังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 438 โรงเรียน (สำนักการศึกษา, 2557: 1) ซึ่งผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ และใช้เวลาทั้งหมดไปกับการทำงานเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ไม่มีเวลาใกล้ชิดและอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย เด็กไม่สนใจการเรียน ไม่ให้ความสำคัญกับการอ่านและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ ส่งผลต่อคุณภาพของเด็ก (กรุงเทพมหานคร, 2555: 44) ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุในสังคมมีมากขึ้นเป็นลำดับ ได้ดึงดูดให้เด็ก ก้าวสู่โลกภายนอกมากกว่าการอยู่กับบ้าน จึงทำให้โรงเรียน ชุมชน และสื่อมวลชนได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของเด็กมากกว่าครอบครัว ทำให้นักเรียนกรุงเทพมหานครบางส่วนประสบปัญหาอ่านไม่ออกหรือไม่คล่อง และเขียนไม่ได้

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อแก้ปัญหาที่มีอยู่ และให้ผู้ปกครองตระหนักและเห็นความสำคัญถึงบทบาทหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน ไม่ปล่อยให้เป็นภาระของโรงเรียนอย่างเดียว และเพื่อพัฒนาให้ผู้ปกครองมีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการทำหน้าที่ในการดูแลบุตรหลานได้ดียิ่งขึ้น และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือเด็กในความปกครองด้านการเรียนให้ดียิ่งขึ้นได้ (Epstein, J. 1997)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ดังต่อไปนี้คือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี ปรัชญาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ ศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ปกครอง แนวคิดการจัดการเรียนการสอนด้านต่างๆ และเทคนิควิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเรียนรู้ของผู้ปกครองในโรงเรียนวัดไทรในเบื้องต้น เพื่อกำหนดเป็นประเด็นในการสำรวจ

2. ศึกษาสภาพปัญหา และความจำเป็นในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครอง โดยสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองโรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล) จำนวน 285 คน เพื่อให้ทราบสภาพปัญหา และความต้องการของครอบครัว พฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นปัญหา และความต้องการของผู้ปกครองในการเรียนรู้เพื่อที่จะนำมาจัดทำเนื้อหาสาระ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองในห้องเรียนครอบครัว

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังต่อไปนี้คือ

1. นำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการเรียนรู้ของผู้ปกครอง มาจัดทำเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนครอบครัว

2. จัดทำร่างรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน (Planning: P) 2) การจัดกิจกรรม (Activities: A) 3) การสะท้อนความคิด (Reflects: R) 4) การประเมินผล (Evaluation: E) 5) เจตคติใหม่ (New attitudes: N) 6) การถ่ายทอดความรู้ (Transfer: T)

3. ตรวจสอบร่างรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการนำรูปแบบฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องของร่างรูปแบบ มีความเห็นว่าทุกองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสอดคล้องกันสามารถนำไปใช้ได้

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบของการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

1. ทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ปกครอง จำนวน 30 คน

2. ใช้วิธีการประเมินที่มีคุณภาพสามารถสอบวัดประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาห้องเรียนครอบครัว ซึ่งได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้ปกครอง การสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การบันทึกผลการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมกลุ่ม การวัดความพึงพอใจของผู้ปกครอง และการศึกษาติดตามผลหลังการจัดการเรียนรู้ด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล) สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งหมด 1,041 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากการแบ่งกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้มาโดยการคิดเอามาประมาณ 25% ของกลุ่มประชากร จำนวน 1,041 คน และการคิดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซี่และมอร์แกน (Krijeic and Morgan, 1970: 607-610) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ 285 คน โดยผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling Technique) คิดตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ผู้ปกครองของนักเรียนแต่ละชั้นเรียนมาเป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้จนได้ครบจำนวนที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อทำการทดลองจัดทำเป็นห้องเรียนผู้ปกครอง เพื่อหารูปแบบห้องเรียนครอบครัว ผู้วิจัยได้มาโดยการคัดเลือกจากผู้ปกครองที่ขอเข้าร่วมการทดลอง โดยความสมัครใจ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ รูปแบบการจัดการศึกษา“ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม 4) ความพึงพอใจ 5) การติดตามผลการเรียนรู้หลังการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมในครั้งนี้มีอยู่หลายชนิดตามขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามสภาพปัญหา และความต้องการของผู้ปกครอง แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบุตร ความสัมพันธ์

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ปกครอง เป็นข้อคำถามด้านสถานภาพของครอบครัวในปัจจุบัน ด้านสภาพปัญหาที่พบของเด็กในปกครอง และด้านความต้องการการเรียนรู้ของผู้ปกครอง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ศึกษาเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ห้องเรียนครอบครัวเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมี 6 ด้าน คือ การเลี้ยงดูลูก (Parenting: P) การติดต่อ (Affiliation: A) การอ่าน (Reading: R) การเรียนรู้คู่ความเพลิดเพลิน (Edutainment: E) การพัฒนาจิตใจ (Natural: N) การคิด (Thinking: T) จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบ การให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม

4. แบบบันทึกผลการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยให้บันทึกการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมกลุ่มทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติงานตามขั้นตอน ความร่วมมือกัน การตรงต่อเวลา การรายงานผล

5. แบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อวัดความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง

6. แบบติดตามผลการเรียนรู้หลังการเรียน เพื่อติดตามผลการเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสำรวจผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 4-18 ธันวาคม 2558 แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นทำการทดลองรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระหว่างวันที่ 10 มกราคม – 21 กุมภาพันธ์ 2559

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ปกครอง นำมาให้คะแนนเป็นรายข้อ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม

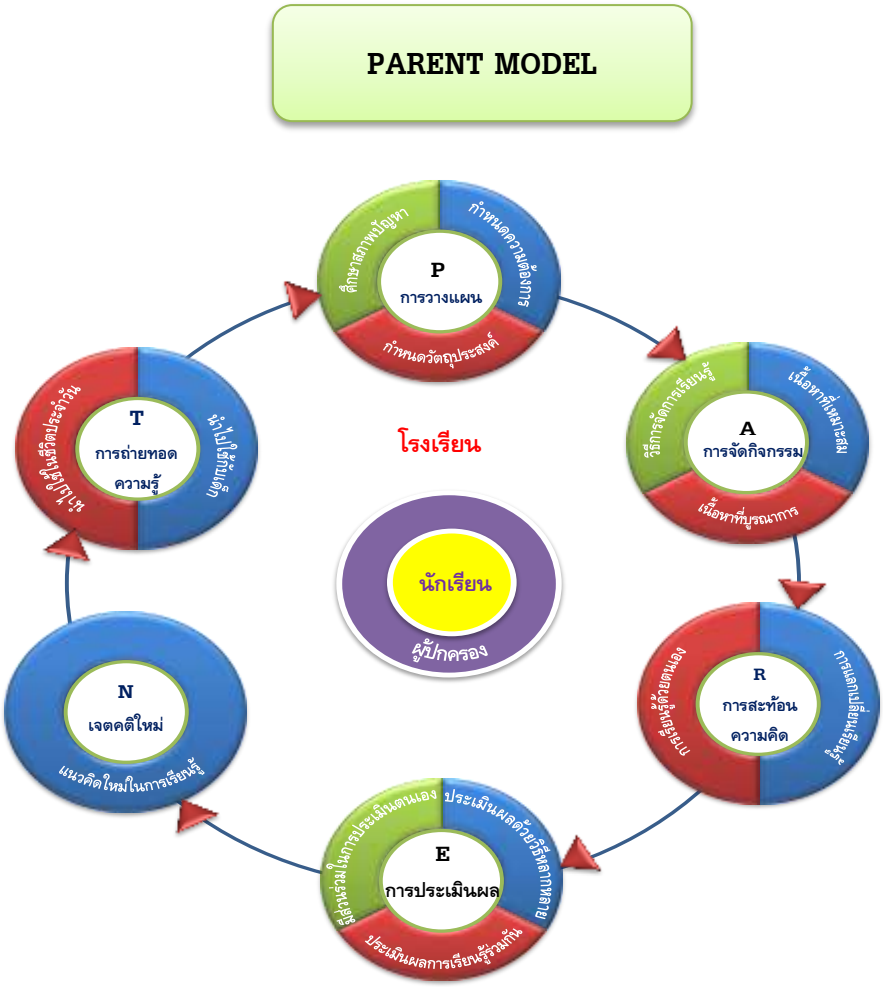
3. การประเมินผลการทดลอง จากแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน,แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบติดตามผลการเรียนรู้หลังการเรียน โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการทดสอบค่าที (t-test)

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีข้อค้นพบ ดังต่อไปนี้

1. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน (Planning: P) ประกอบด้วย ศึกษาสภาพปัญหา กำหนดความต้องการในการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรม (Activities: A) ประกอบด้วย วิธีการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ เนื้อหาที่มีการบูรณาการเพื่อนำไปใช้ 3) การสะท้อนความคิด (Reflects: R) ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) การประเมินผล (Evaluation: E) ประกอบด้วย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง การวัดและประเมินผลด้วยวิธีหลากหลาย ผู้สอนและผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน 5) เจตคติใหม่ (New attitudes: N) ประกอบด้วย แนวคิดใหม่ในการเรียนรู้ 6) การถ่ายทอดความรู้ (Transfer: T) ประกอบด้วย สามารถใช้ประโยชน์ได้จากความรู้จริง สามารถนำความรู้ไปบูรณาการใช้กับเด็กได้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับผู้ปกครอง ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” (PARENT MODEL)

2. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้ปกครองหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง พบว่า มีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้ง 5 ด้าน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบ การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น

2.3 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของผู้ปกครอง พบว่า มีการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทั้ง 5 ด้าน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความร่วมมือกัน การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม แสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็น การรายงานผล

2.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53)

2.5 ผลการติดตามผลการเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.77)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลของการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้คือ

1. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ทั้ง 6 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการจัดกิจกรรม การสะท้อนความคิด การประเมินผล เจตคติใหม่ การถ่ายทอดความรู้ มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้บนพื้นฐานของทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม และทฤษฎีการเรียนรู้ รวมทั้งนำผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการของผู้ปกครอง มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาห้องเรียนครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิศนา แขมมณี (2558: 477) ; จอยส์ และเวล (Joyce and Weil, 2000: 13-14) ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน เป็นแบบแผนที่จัดเป็นระบบ อย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีหลักการเรียนรู้ กระบวนการ เนื้อหาสาระ การประเมินผล เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

2. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้ปกครองหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าผู้ปกครองทุกคนมีค่าคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ซึ่งบางคนก็พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมาก ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมนั้น ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่า กลุ่มผู้ปกครอง

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

สามารถเรียนรู้ได้อย่างดี และได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูลูกในด้านต่างๆ สูงขึ้นกว่าเดิมมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาการเรียน ตลอดจนวิธีการสอนและกิจกรรมต่างๆ มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ใหญ่และความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ รวมทั้งมีการใช้เทคนิควิธีการสอนแบบการสอนผู้ใหญ่ ซึ่งได้แก่ วิธีการสอนแบบมีส่วนร่วม การเรียนแบบกลุ่ม มีการถ่ายทอดประสบการณ์เรียนรู้และประสบการณ์ให้แก่กัน ตลอดจนมีการประเมินผลที่ถูกวิธี และเนื้อหาความรู้ที่นำมาสอน ตลอดจนกิจกรรมที่จัดให้ก็สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้เรียน และเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองอยากเรียนรู้ เพื่อนำไปปฏิบัติจริงในการถ่ายทอดอบรมให้ลูกได้ต่อไป ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยของการเรียนรู้หลังการเรียนของกลุ่มผู้ปกครองสูงกว่าของก่อนการเรียนอย่างเห็นได้ชัด

2.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง พบว่า มีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การให้ความร่วมมือ ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบ การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับบรูเนอร์ (Bruner, 1960: 182) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ง่าย ถ้าเรียนในสิ่งที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน และการเรียนจะเกิดผลดีเมื่อผู้เรียนมีจุดมุ่งหมาย มีความต้องการ มีความสนใจ และลงมือกระทำ อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สลับซับซ้อน เข้าใจง่ายทุกขั้นตอน และแต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและให้ความรู้กับผู้ปกครอง จึงส่งผลให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในรูปแบบและมีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

2.3 ผลการบันทึกผลการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมกลุ่ม มีการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมกลุ่ม ทั้ง 5 ด้าน คือ การวางแผน การปฏิบัติงานตามขั้นตอน ความร่วมมือกัน การตรงต่อเวลา การรายงานผลความผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรูเกอร์ (Trueger, 2008: 208-217) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาแห่งชาติในชนบทของประเทศแอฟริกาใต้ พบว่า ครูใหญ่ ครู และผู้ปกครองเชื่อว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็กๆ มีความเชื่อมโยงระหว่างความคิดเห็นของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะมีประสิทธิภาพได้จำเป็นจะต้องได้รับรู้ถึงอุปสรรคที่ทำให้การมีส่วนร่วมนี้ไม่ประสบผลสำเร็จด้วย ดังนั้นผู้ปกครองจะมีลักษณะเป็นผู้นำ ในตนเอง สามารถมีความคิด และตัดสินใจเองได้ ซึ่งผู้ปกครองจะเป็นผู้ประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยดูจากการ มีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การลงมือปฏิบัติจริง และการทำงานเป็นทีมของสมาชิกในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม จึงทำให้ผลการประเมินผ่านร้อยละ 80 ขึ้นไปในทุกด้าน

2.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในครั้งนี้โดยรวมมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวิชาการ ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระของการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ และการนำเอาความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ส่วนข้อย่อยที่ผู้ปกครองมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากนั้น เป็นส่วนที่เป็นส่วนประกอบของการจัดเท่านั้น เช่น ความพร้อมด้านสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการสอน และระยะเวลาในการจัด การจัดการศึกษาในรูปแบบของ “ห้องเรียนครอบครัว” ในครั้งนี้ประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้

อาจเป็นเพราะรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ สร้างมาจากการสำรวจปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ปกครอง จึงได้ข้อมูลที่มีความเป็นจริงและตรงกับสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการเรียนรู้ และนำไปใช้ได้ ซึ่งถือว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนครอบครัว เป็นไปตามขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนครอบครัวเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้แล้ว รูปแบบของห้องเรียนครอบครัว และขั้นตอนของการจัดสร้างรูปแบบเป็นไปตามทฤษฎีและแนวคิดของการสอนผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ (Modern Adult Learning Theory) ซึ่ง สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2547: 248-249 อ้างอิงจาก Malcolm S. Knowles, 1978: 31) ที่ว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีถ้าตรงกับความต้องการ และความสนใจของผู้ใหญ่ เรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับสถานการณ์ในชีวิตจริงของผู้ใหญ่ มีประโยชน์ต่อชีวิตจริง และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป ซึ่งรูปแบบการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการวางแผนการสร้างเนื้อหาสาระของการเรียนรู้ การดำเนินการสอน การประเมินผลกิจกรรม และในสุดท้ายมีการสอบวัดความสามารถในการนำเอาความรู้ไปใช้ ได้แก่ การติดตามประเมินผลการนำเอาความรู้ไปใช้ จึงทำให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวรูม (Vroom,1964: 99) กล่าวว่า ทัศนคติและความพึงพอใจเป็นผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วม แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจในสิ่งนั้น

2.5 ผลการติดตามผลการเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Follow Up Study) ซึ่งพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของคะแนนการติดตามผลการเรียนรู้หลังการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.77) และค่าคะแนนเฉลี่ยในข้อคิดเห็นย่อยทุกข้อก็อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยข้อคิดเห็นที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า เทคนิคการดูแลลูกทั้ง 6 ด้าน คือ การเลี้ยงดูลูก (Parenting : P) การติดต่อ (Affiliation : A) การอ่าน (Reading : R) การเรียนรู้คู่ความเพลิดเพลิน (Edutainment : E) การพัฒนาจิตใจ (Natural : N) การคิด (Thinking : T) ซึ่งแสดงว่าเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองอยากได้รับการเรียนรู้ เพื่อนำไปปฏิบัติจริงกับลูกต่อไป ซึ่งเมื่อได้รับการเรียนรู้แล้ว ก็นำไปปฏิบัติได้จริง ส่วนความคิดเห็นข้ออื่นๆ ก็มีคะแนนเฉลี่ยสูงเช่นกัน ได้แก่ ความคิดเห็นข้อที่ว่ามีการนำความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการถ่ายทอดให้ลูก และได้รับประโยชน์จากการเข้ารับการอบรมกิจกรรมใน “ห้องเรียนครอบครัว” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันของความคิดเห็นส่วนย่อยนี้กับความคิดเห็นโดยรวม และเป็นการสนับสนุนความคิดเห็นโดยรวมด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะเทคนิคการดูแลลูกทั้ง 6 ด้านนี้ได้สร้างขึ้นโดยผ่านกระบวนการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองในการเรียนรู้ เพื่อหารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ห้องเรียนครอบครัวให้กับผู้ปกครองในการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้ปกครองเป็นอย่างมาก (Kim, 2004: 134) และตรงกับความต้องการที่จะนำความรู้ไปใช้ในทันทีด้วย เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองให้มีความรู้เพิ่มพูนในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของลูกให้ดีขึ้น (Fisher, 1990: 99) จึงทำให้กลุ่มผู้ปกครองนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้หลังจบสิ้นการเรียนในห้องเรียนครอบครัวแล้วทำให้ผลการติดตามผลการเรียนรู้หลังการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบของการจัดการศึกษา “ห้องเรียนครอบครัว” สามารถตอบสนองต่อความต้องการในการเรียนรู้เพื่อการนำไปใช้ของผู้ปกครองได้ จึงควรมีการสนับสนุนให้มีการนำเอารูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวนี้ไปใช้ในโรงเรียนต่างๆ เพื่อเป็นการทดสอบประสิทธิภาพการใช้งานของรูปแบบ และนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. การส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ารับการเรียนรู้เพื่อให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการอบรมดูแลเด็ก เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในฐานะผู้ปกครองได้ดีขึ้นนั้น จะเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อตัวผู้ปกครองเอง ต่อครอบครัว และต่อเด็ก ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้ทางโรงเรียนจัดโครงการฝึกอบรมหรือจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครอง โดยถือเป็นนโยบายหลักที่จะต้องมีการปฏิบัติให้โรงเรียนทุกแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีปัญหาในครอบครัวค่อนข้างมาก

3. หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบการศึกษาในระดับต่าง ๆ จัดทำเป็นนโยบายเร่งด่วนเพื่อวางแผนและดำเนินการรณรงค์ให้มีการลดความรุนแรงของปัญหาส่วนตัวของผู้ปกครอง และปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเรียนการสอนของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ ควรหาแนวทางส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำงานกับโรงเรียนมากขึ้น

4. ปัญหาขาดความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องดำเนินการแก้ไข ดังนั้นกระทรวงและหน่วยงานหลักควรร่วมมือกัน ควรมีการวางนโยบายและวิธีการนำผู้ปกครองกลับมามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กร่วมกับทางโรงเรียนไม่ยกภาระให้กับทางโรงเรียนแต่ฝ่ายเดียว

5. เนื่องจากการพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตผู้ปกครอง เป็นเรื่องที่มีความจำเป็น โดยที่ครอบครัวเป็นฐานหลักของการพัฒนาคน ดังนั้น จึงควรมีนโยบายที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ปกครองโดยจัดให้มีการเกื้อหนุนผู้ปกครองทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถทำหน้าที่ในการถ่ายทอดอบรมลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการดำเนินการจัดทำรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองเช่นเดียวกับการวิจัยในครั้งนี้ต่อไปอีก โดยมีการจัดทำการทดลองสอนผู้ปกครองในสถานศึกษาระดับต่างๆ ในประเทศไทยนอกเหนือจากระดับประถมศึกษาที่ได้จัดทำในงานวิจัยครั้งนี้แล้ว

2. ควรมีการนำเอารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ในโรงเรียนในท้องถิ่นต่างๆ ในประเทศไทย เพื่อเป็นการทดสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนในครั้งนี้เพื่อที่จะได้มีการปรับปรุง แก้ไขเพื่อการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3. ควรให้ทางโรงเรียนแต่ละแห่ง มีความตระหนักถึงปัญหาด้านผู้ปกครอง ช่วยหาทางแก้ไขโดยถือเป็นนโยบาย และหน้าที่ส่วนหนึ่ง โรงเรียนจำเป็นต้องปฏิบัติ โดยจัดทำเป็นงานวิจัยขนาดใหญ่ครอบคลุมปัญหาด้านผู้ปกครองทุกๆ ด้าน โดยแต่ละโรงเรียนทำการวิจัย โดยการสำรวจปัญหาของผู้ปกครองของนักเรียนใน

โรงเรียน ทำการศึกษาเพื่อหาวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม นำมาทดลองปฏิบัติ เพื่อให้สามารถลดปัญหานี้ได้ในระยะเวลาที่กำหนด

4. เนื่องจากในประเทศไทย พบปัญหาการขาดความรู้ของผู้ปกครองในการทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือและอบรมสั่งสอนบุตรหลาน และผู้ปกครองมีปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนของเด็ก ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาขยายผลของปัญหานี้ เพื่อหาข้อมูลที่ละเอียดชัดเจน และดำเนินการแก้ไขปัญหานี้โดยด่วน

5. ทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานทางด้านการศึกษา ทำการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหานี้ให้ได้ ควบคู่ไปกับการวางเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาในด้านอื่น ๆ

6. ควรมีการศึกษาเพื่อหารูปแบบของการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนกันระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ทิศนา แขมมณี. (2558). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.** กรุงเทพฯ: บริษัทด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547). **จิตวิทยาเพื่อการศึกษาอบรมผู้ใหญ่.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). **รายงานการวิจัย แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักการศึกษา. (2557). **40 ปี สำนักการศึกษา กทม.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2557). **แผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ภาษาต่างประเทศ

Bruce Joyce, Marsha Weil, and Emily Calhoun. (2000). **Models of Teaching (6th ed).** USA: Allyn and Bacon.

Bruner, J.S. (1960). **The Process of Education.** Cambridge: Harvard University press.

Epstein, J. (1997). **Epstein's framework of six types of involvement.** Accessed July 20, 2011. Available from http://www.csos.jhu./ p2000/sixtypes .htm.

Fisher, E.A. (1991). **Early Childhood Care and Education**. (EECE): A World survey, UNESCO.

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

Kim, A. (2004). “Parent–School Partnership Formation through the School Council in Korea.” **Education Research for Policy and Practice.** 3: 134.

Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychoogical Measurement**. Accessed March 1, 2015. Available fromhttp//:www.kenpro.org/sample-size-determination-using-krejcie-and-morgan-table/.

Trueger, Barbara. (2008). **Parental Involvement in Two Rural South African PrimarySchools**. New Jersey : U.S.A.

Vroom, W.H. (1964). **Working and motivation**. New York: John Wiley & Sons.